

2025 г. ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БИЗНЕСА

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩА МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА 2025 Г.	4
ОСНОВНИ БАРИЕРИ ПРЕД БИЗНЕСА 2021-2025 Г.	7
ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ.....	10
БЪЛГАРИЯ И ЕС	13
СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2025 Г.....	16
ОЧАКВАНИЯ ЗА 2026 Г.....	19
ПЛАНОВЕТЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ЗА 2026 Г.....	21
ОБОБЩЕНИЕ.....	24

БСК представя резултатите от традиционното си онлайн-допитване до членовете на Камарата, проведено в периода 7 ноември – 7 декември 2025 г. сред 847 микро-, малки, средни и големи предприятия от цялата страна и от всички сектори на икономиката.

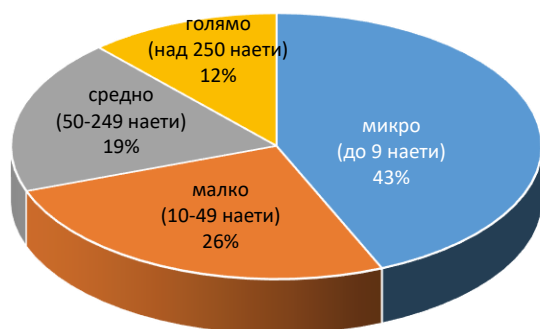
Проучването се осъществява за 21^{-ва} поредна година, а целта е да се изследва състоянието на бизнеса в настоящите макроикономически условия. Основните теми са свързани с отражението на политическите процеси в международен и национален план върху бизнеса в България, както и с бизнес планирането за следващата календарна година.

69% от анкетираните предприятия са микро- и малки (с до 50 заети), 19% са средни (с 50 до 250 заети), а 12% са големи (с над 250 заети).

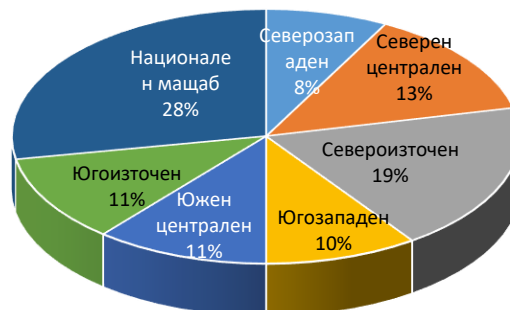
21% - от сектор „Промисленост“ (вкл. преработваща и добивна), 20% от участниците в анкетата представляват предприятия от сектор „Услуги“, 18% - от сектор „Търговия“, 10% - от сектор „Хотелиерство, ресторантьорство, туризъм“, 8% - от „Строителство“, 5% - „Образование“, 4% - „Транспорт и логистика“, 2% - „Финансов сектор“, 2% - „Здравеопазване“, 3% - „Селско стопанство“, други дейности – 7%.

19% от анкетираните предприятия оперират в Североизточния, 13% - в Северен централен, 11% - в Югоизточен, 10% - в Югозападния регион за планиране, 11% - в Южен централен, 8% - в Северозападен. 28% оперират на територията на цялата страна.

Вашето предприятие е:

В кой регион за планиране работи Вашето предприятие?

Вашето предприятие оперира в сектор:

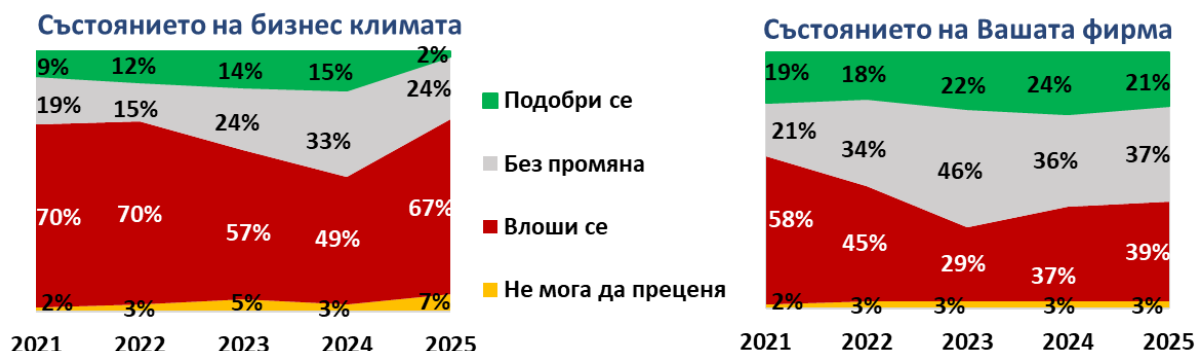

ОБЩА МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ОЦЕНКА НА 2025 Г.

Според настоящата годишна анкета на БСК, през 2025 г. продължава негативната тенденция, започнала през 2020 г. и провокирана от ковид-кризата, а впоследствие добавилите се енергийна криза и военен конфликт в Украйна. Участниците в анкетата дават **преобладаващо негативна оценка** и на състоянието на бизнес климата, и на състоянието на собствените си фирми.

Подобряване на бизнес климата виждат едва 2% от анкетираните, а подобряване на състоянието на компаниите отчитат 21% от участниците в проучването. Спрямо предходната година има сериозно влошаване на оценките.

Как оценявате:

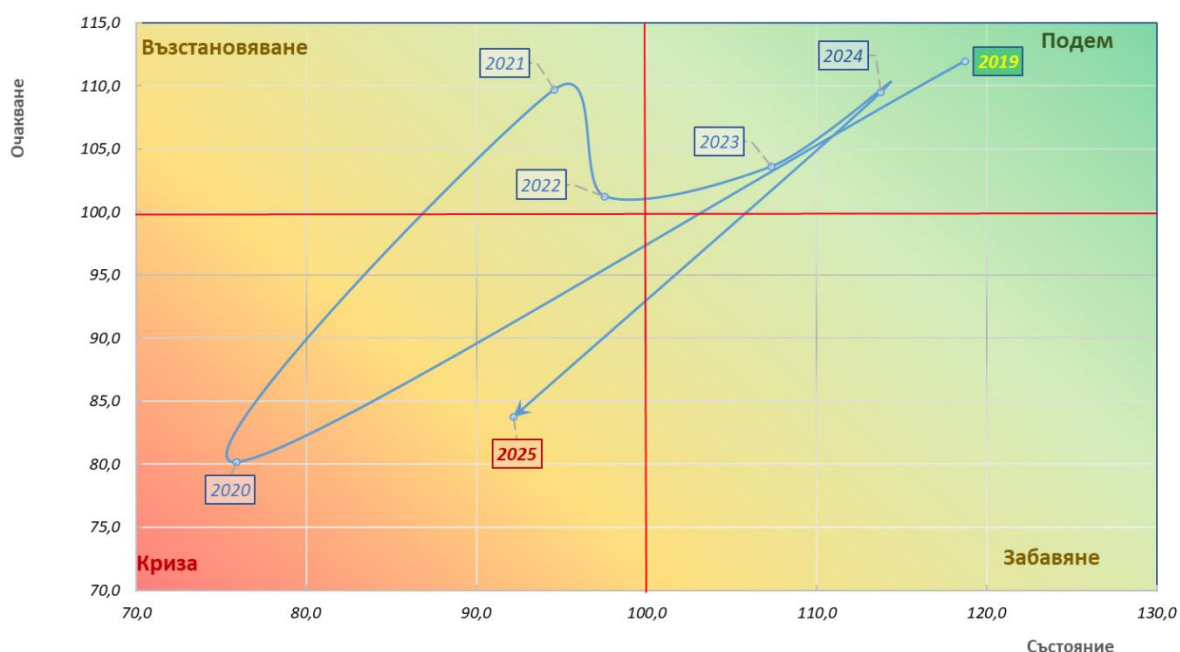
На база провежданите през годините проучвания, Българската стопанска камара представя своя **индекс за динамиката на бизнес климата**, представящ съотношението между оценките на бизнеса за ситуация през изминалата и очакването за следващата година. Сравненията с базовата предпандемична 2019 г. открояват следните тенденции:

- Положителните оценки за състоянието и перспективите пред икономиката бяха грубо прекъснати от световната пандемия през 2020 г. и последвалата рецесия, която доведе до песимизъм.
- През 2020 г. очакванията за развитието и оценката за състоянието на икономиката от страна на бизнеса достигат историческо дъно, съизмеримо с кризата от 2008-2010 г.
- Следващите две години се характеризираха първоначално с възстановяване на оценката и очакванията на бизнеса, последвано от охладен оптимизъм. Очакванията за бързо възстановяване не се осъществиха, което доведе до умерени към песимистични настроения сред анкетираните предприятия.
- През 2023 г. започна процес на слабо подобрене, както в оценката за състоянието на икономиката, така и в очакванията за бъдещето, в сравнение с минорните оценки през предходните години. Въпреки това слабо подобрене, се запазва преобладаващата несигурност, резултат на различни фактори. Този процес на умерен оптимизъм продължи и през 2024 г.
- През 2025 г. обаче, предприятията започнаха да усещат много силно влиянието на негативните фактори, липсата на реформи и подобрене на средата за правене на бизнес в страната, в резултат на което както оценката им за ситуацията, така и очакванията им за следващата година са изключително отрицателни и песимистични.

Следващата диаграма изобразява корелацията на текущата ситуация спрямо очакванията, за всяка година спрямо средното за наблюдавания период. Ситуацията преминава през квадранти, обозначени с различните фази: „**възстановяване**“, „**подем**“, „**забавяне**“ и „**криза**“. Графиката потвърждава вече направените изводи:

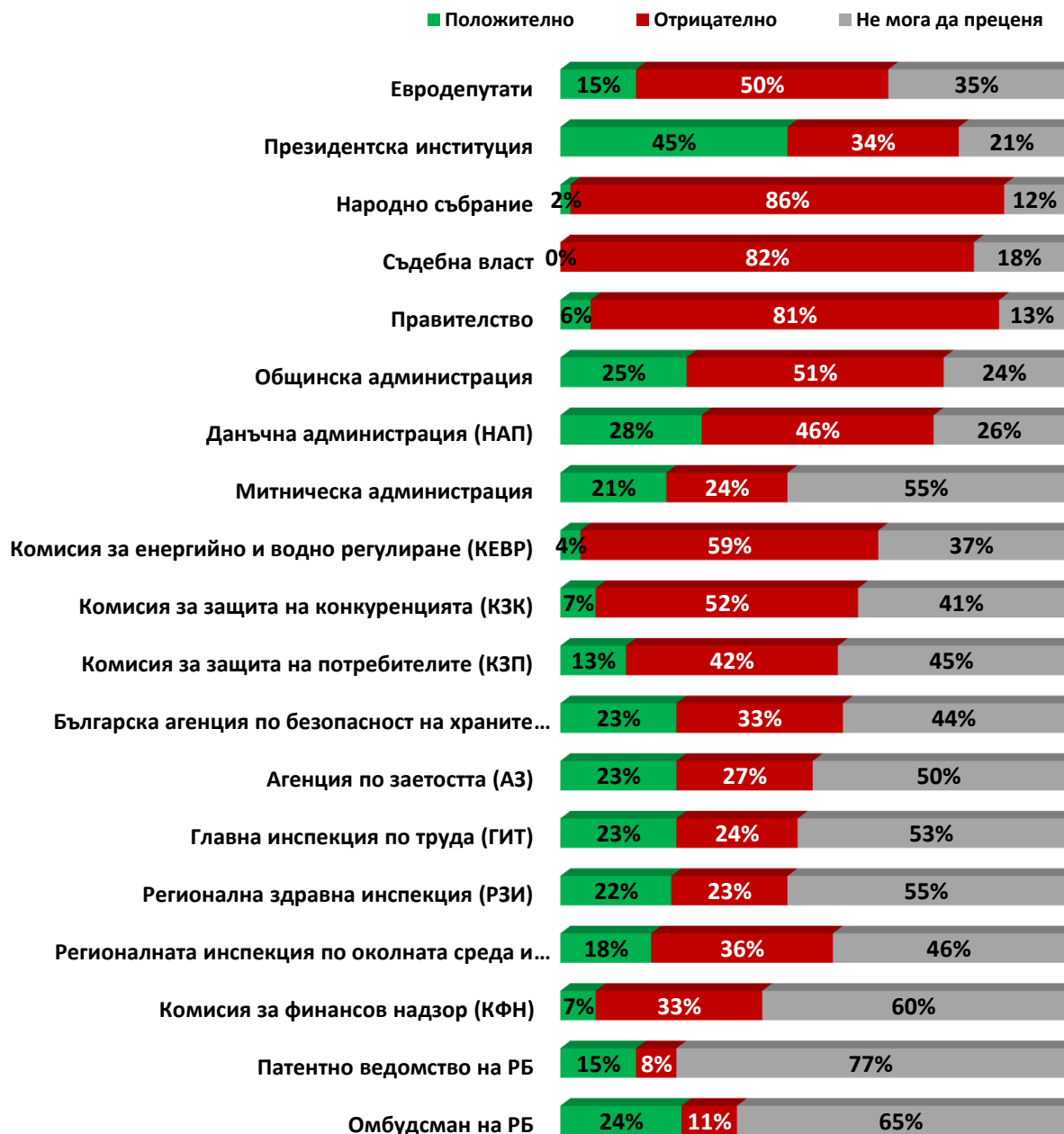
- От 2019 г., която попада в квадранта „подем“, ясно се вижда екстремната ситуация на криза през 2020 г. резултат от пандемията от COVID-19.
- Започналото през 2021 г. възстановяване се забавя през 2022 г. и през 2023 г. предпазливо навлиза отново в квадранта „подем“.
- През 2024 г. продължава подобрението на оценката на предприятията, като кривата достига почти предпандемичната си точка.
- **През 2025 г., обаче, България прави обратен завой и притеснително рязко се завръща в квадранта „криза“, според оценките на българския бизнес.**

Оценката на институциите показва, че лидери по **одобрение** са Президентската институция (45%), общинските администрации (28%) и данъчната администрация (37%). Правителството се ползва с одобрението на едва 6% от анкетираните, Народното събира едва 2% одобрение, а към съдебната власт има 0% доверие!

Институциите с най-голям процент **неодобрение** са Народното събрание (86%), съдебната власт (82%) и Правителството (81%).

От **специализираните администрации** с най-високо доверие се ползват Главната инспекция по труда, Агенцията по заетостта и БАБХ (с по 23%), а най-ниска е оценката за работата на КЕВР (4%).

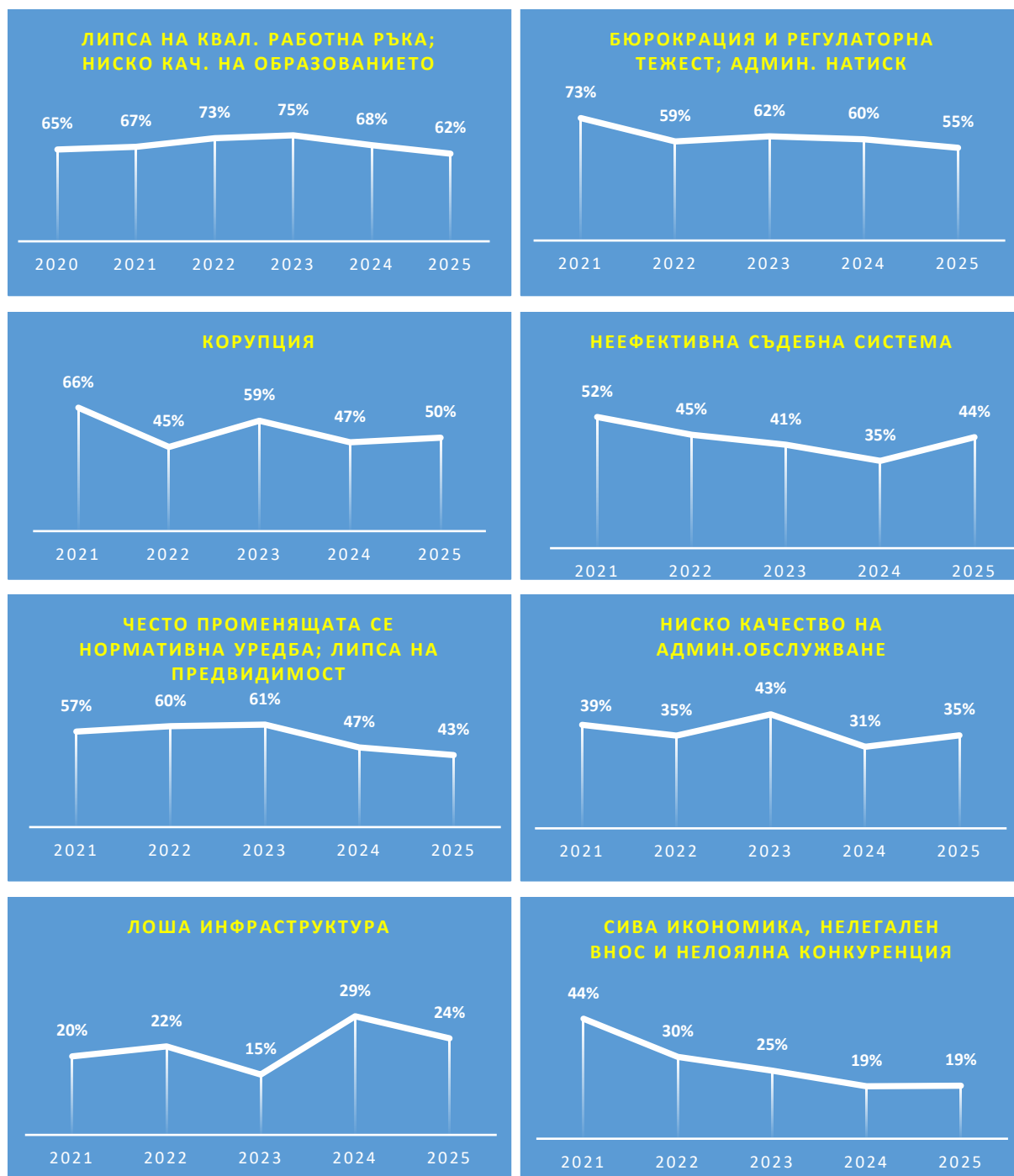
ОСНОВНИ БАРИЕРИ ПРЕД БИЗНЕСА 2021-2025 Г.

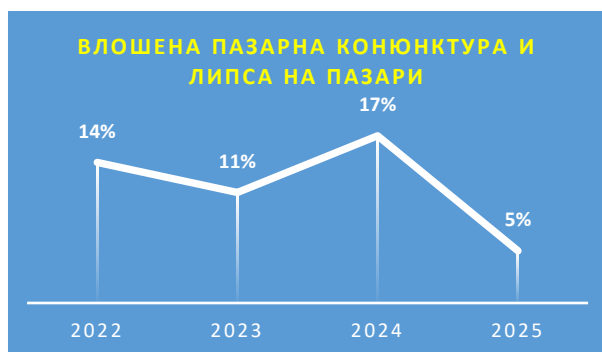
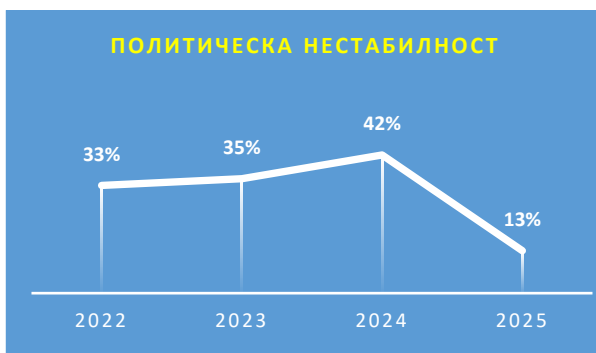
Липсата на работна ръка (62%), бюрократията и регулаторната тежест (55%), корупцията (50%) и често променящата се нормативна уредба (43%) са **най-големите пречки пред бизнеса**, според участниците в анкетата. В сериозен проблем се превръща и неефективната съдебна система (44%).

Следващите по степен на важност проблеми са ниското качество на административното обслужване (35%) и некачествената инфраструктура (24%).

С по-малко проценти, но все пак имащи негативно влияние върху бизнес средата са сивата икономика и нелоялната конкуренция (19%), насаждането на негативизъм спрямо бизнеса (15%), политическата нестабилност (13%) и липсата на оборотен капитал (5%).

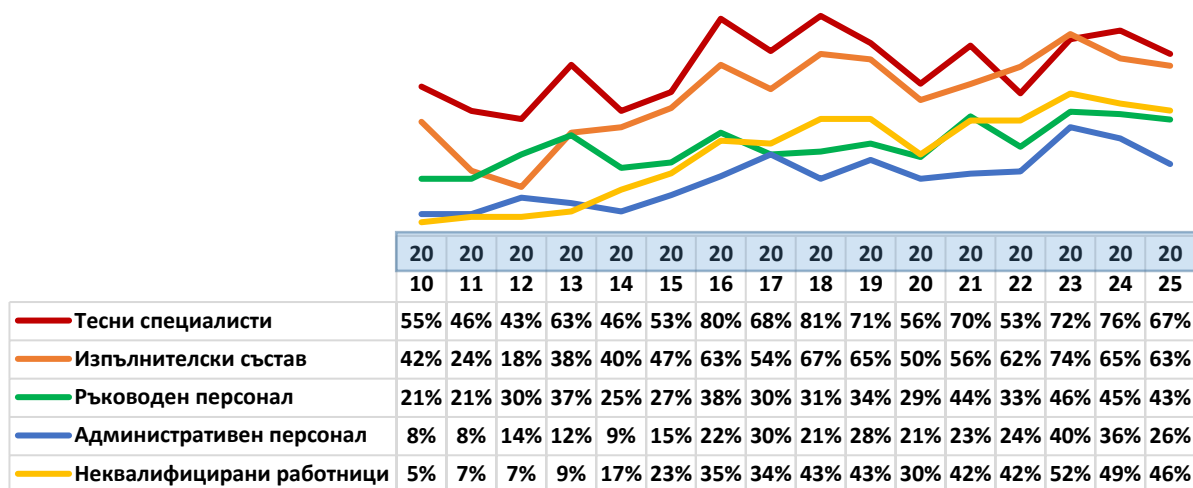
Кои са базовите пречки пред развитието на бизнеса в България?

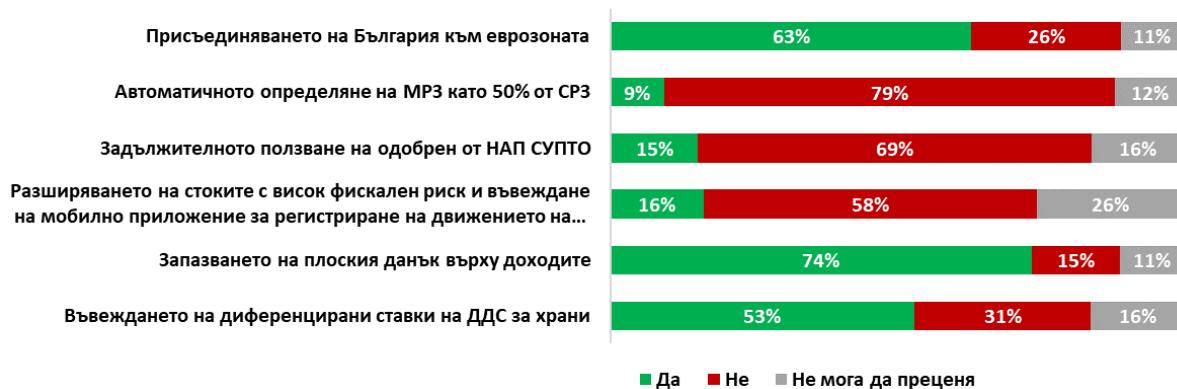
По отношение на **работната ръка**, след моментния спад през 2020 г., през следващите години тенденцията отново е към ръст на търсенето най-вече на тесни специалисти и изпълнителски състав. Налице е ръст в търсенето и на не-квалифицирани работници.

Изпитвате ли недостиг от работници/служители? (отговорили „да“)

Огромният процент от анкетираните се обявяват против **автоматичното определяне на минималната работна заплата като 50% от средната**, както и срещу две от мерките, предвидени в оттегления Закон за държавния бюджет за 2026 г. – задължителното ползване на одобрен от НАП **СУПТО** и разширяването на **стоките с висок фискален риск**, както и въвеждането на мобилно проследяване на движението на транспортни средства, превозващи такива стоки. В същото време, мнозинството (74%) е за запазване на **плоския данък** върху доходите, а всеки втори смята, че е необходимо въвеждане на **диференцирани ставки на ДДС за храните**.

Подкрепяте ли:

Други две мерки, включени в оттегляния проектобюджет за 2026 г. – **увеличението на осигурителните вноски и двойният ръст на данък „дивидент“**, също не намират одобрение от страна на анкетиранияте. Повечето от тях декларираят, че биха калкулирали увеличените разходи в цените на предлаганите стоки и услуги, както и че ще ограничат наемането на нови служители и/или ще преразгледат структурата на възнагражденията (вкл. бонуси и др.). Всеки трети би оптимизирал персонала, а всеки пети би преосмислил инвестиционните си планове.

Как би Ви се отразило увеличение на осигурителните вноски?

Според 40% от анкетиранияте, по-високият данък „дивидент“ ще намали мотивацията за разпределение на дивидент. Други 29% смятат, че по този начин ще се стимулира изнасянето на капитал и управлението на компанията към юрисдикции с по-благоприятен данъчен режим, а според 24% тази мярка ще затрудни привличането на инвеститори.

Как би Ви се отразило двойното увеличение на данък „дивидент“?

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Постепенно, но не с необходимата скорост нарастват интересът и ангажираността на мениджърите към темата за **дигиталната трансформация на икономиката**. 16% от анкетираните вече напълно са трансформирали бизнеса си към новите дигитални реалности, 9% са в процес на пренастройване, а 22% планират да пристъпят към подобни инвестиции. За съжаление, все още твърде висок процент (46%) не планират да инвестират в дигитална трансформация.

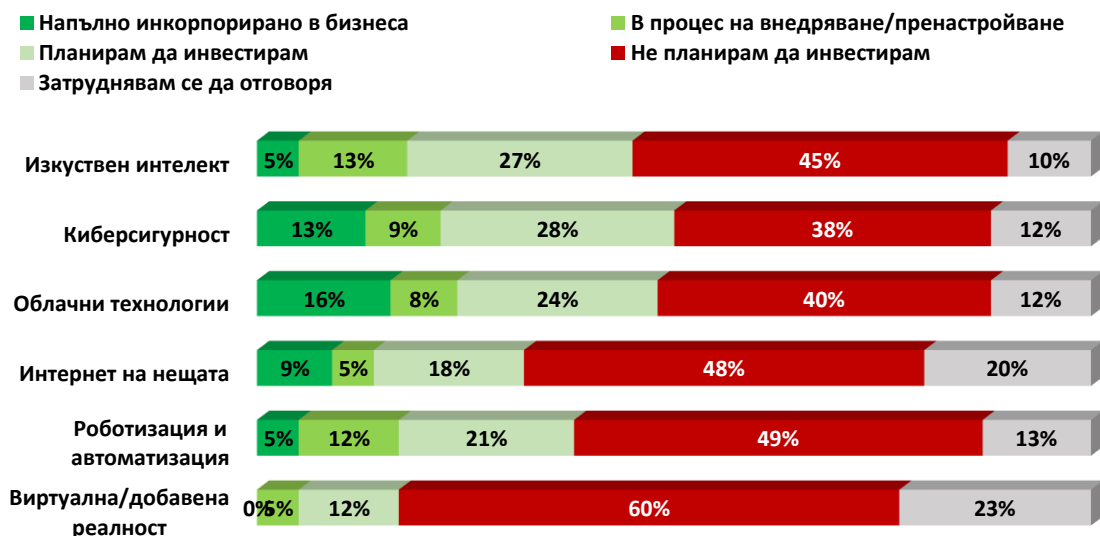
Планирате ли да инвестирате в дигитализация?

Най-голям е интересът към облачните технологии и киберсигурността. 16% от участниците в проучването посочват, че напълно са инкорпорирали в бизнеса си облачни технологии, а 13% са постигнали оптимална степен на киберсигурност. С по-малък дял са отговорили, че ползват възможностите на IoT (9%), изкуствения интелект (5%), и роботизация (5%).

В инвестиционните планове на преобладаващата част от анкетираните е въвеждането на системи за киберсигурност (28%), изкуствен интелект (27%) и роботизация/автоматизация (21%). Сравнително по-малки са нагласите за ползване на възможностите на IoT (18%) и виртуалната реалност (12%).

В какви технологични решения вложихте или планирате да вложите повече средства?

Най-големите пречки пред дигитализацията са липсата на човешки ресурси с необходимите умения и компетенции (40%), достатъчно финансов ресурс (33%) и информация за най-добри налични технологии (15%). Повишава се процентът на отговорилите, че регулаторните спънки пречат на внедряването на дигитални решения – от 3% през 2021 до 7% през 2025, а 5% не срещат проблеми.

Ако осъществявате или планирате да осъществявате дигитализация на компанията, с какви пречки се сблъсквате или очаквате да се сблъскате?

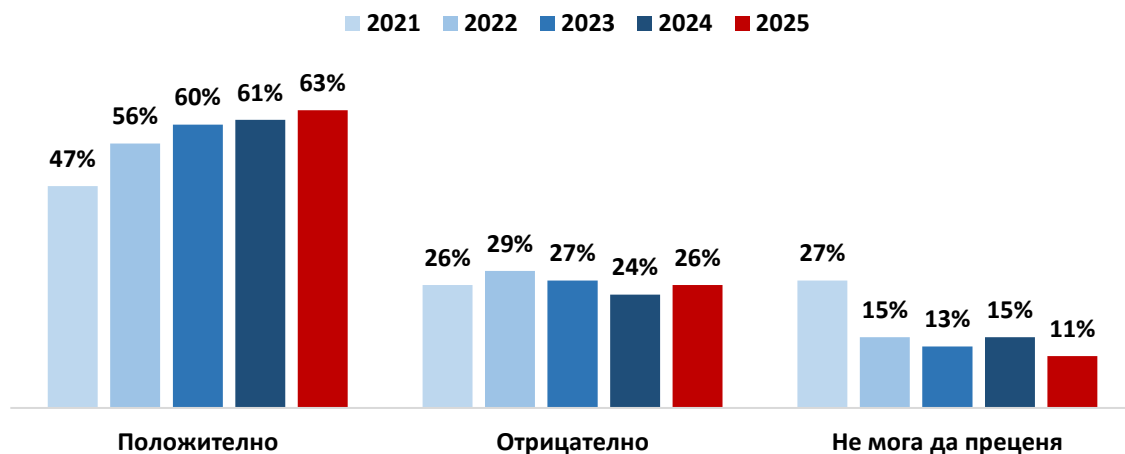
Пазарният натиск е основен двигател за внедряването на нови технологии, като според отговорилите компании той все повече нараства – 24% през 2024 и 26% през 2025 смятат, че той е основна причина. Втората по важност причина да се пристъпва към технологично обновление е необходимостта от спестяване на разходи (22%), а на трето място анкетираните поставят като аргумент конкурентната среда (17%) и липсата на персонал за определени дейности (16%). От 5% през 2024 на 7% през 2025 се е увеличил и броят на отговорилите, че регулаторният натиск е причина за внедряването на нови технологии.

Кои са основните двигатели за решението Ви да внедрявате нови технологии?

Повишава се делът на анкетираните, които одобряват присъединяването на България към Евронзоната (63% през 2025 г. спрямо 47% през 2021 г.) и сериозно намаляват отговорите „не мога да преценя“ (от 27% през 2021 г. на 11% през 2025 г.), което показва повишаване на степента на информираност по темата.

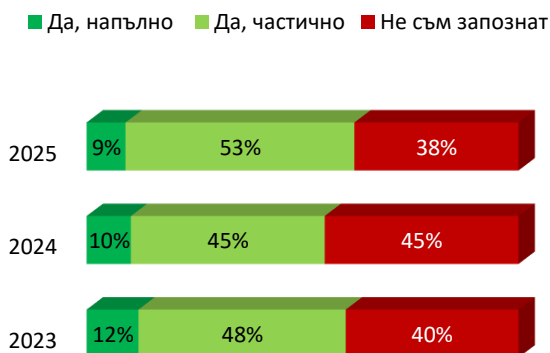
Как оценявате присъединяването на България към Евронзоната?

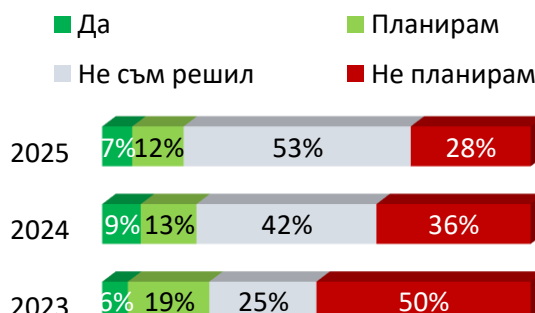
През последните три години сред водещите икономически теми бяха **Европейският зелен пакт (ЕЗП)**, **Националният план за възстановяване и устойчивост (НПВУ)** и **Изискванията за отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта (ESG)**. Затова ежегодно проверяваме каква част от бизнеса е наясно с тези проблеми.

Трябва да се отбележи, че 72% от анкетираните виждат своето място сред проектите по **НПВУ** (макар 28% все още да не са решили дали да кандидатстват), което е четири пъти повече от 2021 г., когато едва 17% са отговорили, че някой от проектите по НПВУ би могъл да подкрепи дейността на компаниите им.

НПВУ

Възползвахте ли се от финансиране по линия на НПВУ?

По отношение на **ЕЗП** 19% от анкетираните смятат, че той би се отразил негативно върху дейността им във висока (16%) или умерена (22%) степен. Позитивно отражение очакват 12% (3% във висока степен, 22% умерено), но преобладаващата част от участниците в анкетата се затрудняват да преценят какъв ефект могат да очакват. Вероятно това се дължи и на високия дял (51%) отговорили, че не са запознати с Европейския зелен пакт.

Налице е недостатъчна осведоменост особено в областта на **ESG**, което предопределя и високия процент участници, които не могат да преценят доколко и как могат да се възползват от възможностите на тези механизми. Все пак през последните три години съществено се е подобрила степента на осведоменост, като незапознатите с ESG са намалели от 64% през 2023 г. на 49% през 2025 г.

Половината от анкетираните декларират, че имат ограничени ресурси и опит по отношение на ESG, 19% се затрудняват в разбирането и тълкуването на разпоредбите, 24% усещат като предизвикателство високите разходи за съответствие, а 15% срещат проблем със събирането и анализирането на данни. Интегрирането на ESG в бизнес стратегията на предприятието представлява проблем за 9% от анкетираните.

Спрямо предходните години се запазва броят на анкетираните, които са ползвали **програми с европейско финансиране**, както и на тези, които планират да кандидатстват с проекти през 2026 г.

По-голямата част от тях (49%) са се сблъскали с тежки бюрократични процедури по кандидатстване и отчитане на проектите, всеки пети не се е сблъсквал с пречки, а всеки шести е имал затруднения да осигури ресурс за финансовото си съучастие. 14% са се затруднили при формулирането на проектното предложение и попълването на формуляра за кандидатстване.

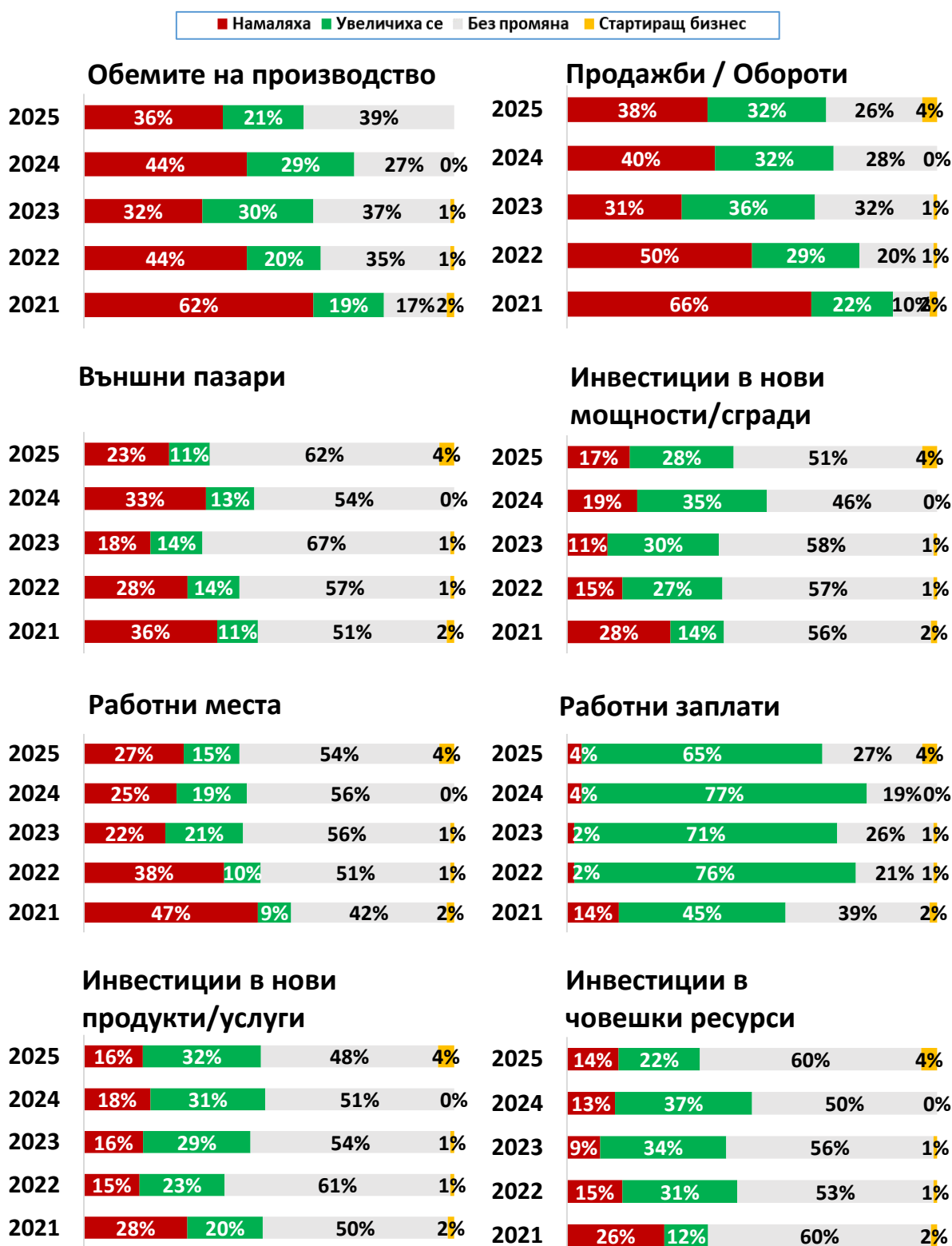
Ако сте ползвали възможностите за финансиране по европейски програми, с какви пречки сте се сблъскали?*

СЪСТОЯНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2025 Г.

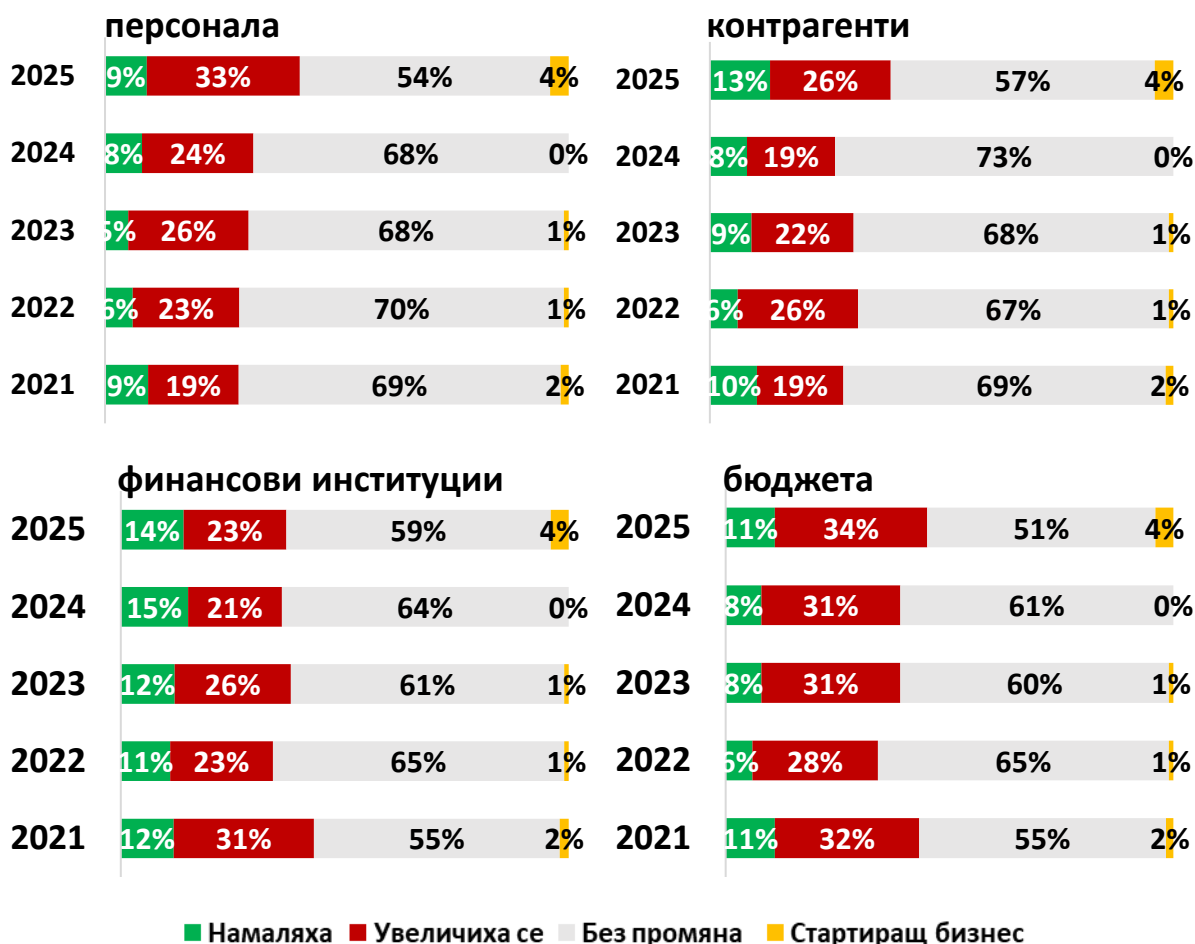
Натрупалите се през последните няколко години множество кризи немигнимо се отразиха върху **показателите на фирмите**, като всички те бележат драстични спадове спрямо предкризисната 2019 г. Намаляват обемите на производството и продажбите, външните пазари и инвестициите. Ръст се отчита единствено при възнагражденията на персонала, които през 2025 г. се увеличават в 65% от фирмите, но това е преди всичко благодарение на нормативните промени, касаещи определянето на МРЗ.

Как се промениха показателите на фирмата Ви?

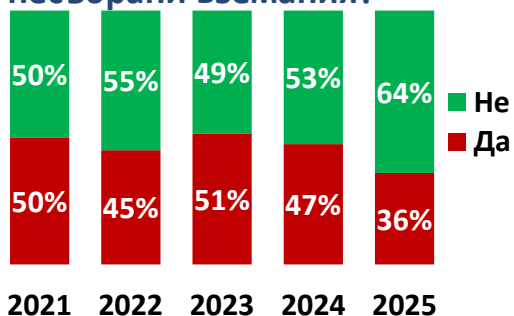
Спрямо 2024 г. се отчита леко завишаване на **задълженията** на предприятията към контрагенти, финансови институции, персонала и бюджета.

Как се промениха задълженията Ви към:

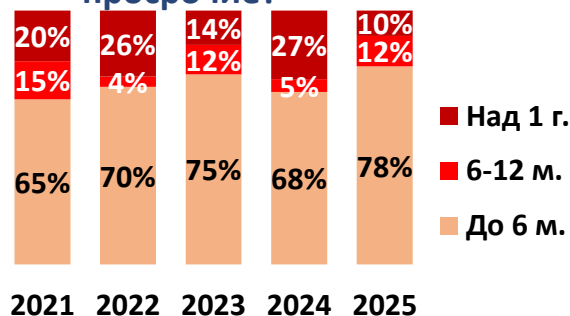

Подобрение се отчита при **просрочени несъбрани вземания** от контрагент, които леко намаляват спрямо предходната година, като намаляват и периодите на просрочие.

Имате ли просрочени несъбрани вземания?

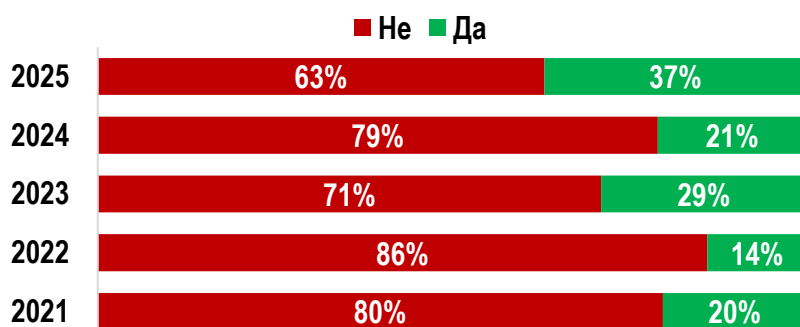

Какъв е периодът на просрочие?

През последната година интересът към участие в **обществени поръчки** се увеличава спрямо предходната година. 37% от анкетираните посочват, че през 2025 г. са участвали в конкурси по Закона за обществените поръчки (ЗОП).

Участвали ли сте в конкурси по ЗОП?

Най-честите проблеми, с които участниците в конкурси по ЗОП се сблъскват, са тенденциозното поставяне на условия, които устройват конкретен изпълнител (23%), необективното оценяване на офертите (19%) и некоректното изискване за предоставяне на данни, известни на възложителите (19%). Негативна тенденция е увеличаването на забавените разплащания.

Попадали ли сте на некоректни/незаконни практики, вкл.:

ОЧАКВАНИЯ ЗА 2026 Г.

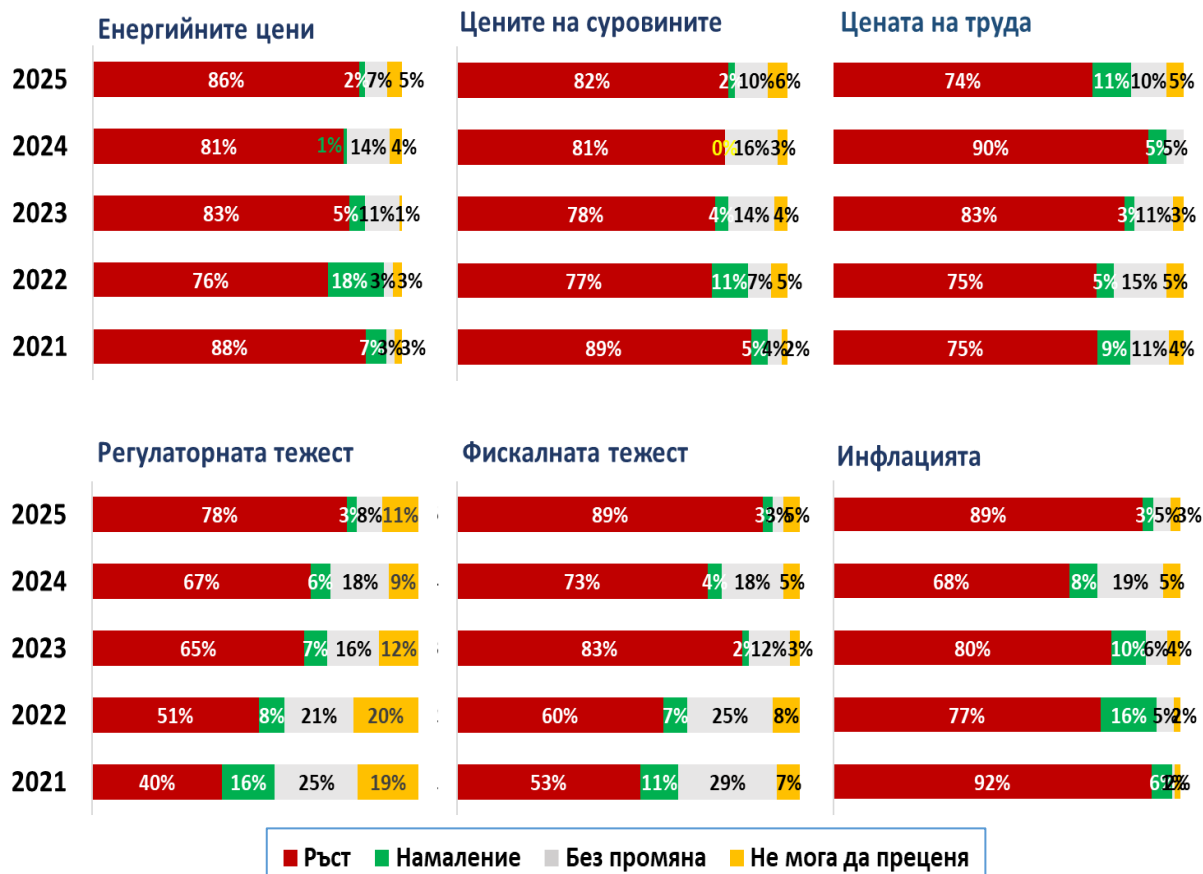
Традиционно, между 30 и 40 процента от участниците в годишните анкети на БСК са оптимисти за бъдещето на икономиката. Най-нисък е бил процентът на оптимистите през 2011 г. (13%) и през 2020 г. (11%) – в първия случай след финансовата криза от 2009-2010 г., а във втория – заради ковид кризата. Това са именно годините, в които е имало най-много песимисти – 71% през 2011 и 70% през 2020 г.

След отшумяването на ковид кризата, през 2021 г. традиционният оптимизъм се завърна за кратко (31%), но той бързо беше попарен от реалността.

В тазгодишното проучване отново преобладават песимистите – 66% от анкетираните очакват икономически спад през 2026 г., а други 13% не очакват промяна. Както вече посочихме, по-песимистични прогнози е имало само през 2011 и 2020 г.

Рисквете пред развитието на българската икономика мнозинството от анкетираните виждат в очакван ръст на цените и инфлацията, фискалната и регулаторна тежест, както и цената на труда.

Какви тенденции очаквате във връзка с:

Преобладаващата част от участниците в анкетата очакват забавянето на глобалния растеж (88%¹), високите енергийни цени (84%) и инфлационният натиск (84%) да се отразят негативно на техните бизнес показатели и през 2026 г. Сериозен песимизъм има и по отношение на европейските регулации в областта на екологията, от които негативно влияние очакват 72%. Най-малко са опасенията от негативно отражение на присъединяването на страната ни към еврозоната (48%).

Очаквате ли влошаване на Вашите бизнес показатели в резултат на:

¹ Сума от отговорите „да“ и „отчасти“

ПЛАНОВЕТЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ЗА 2026 Г.

Очакванията за покачване на цените и, по-конкретно – на цената на труда, кара повечето работодатели (52%) да включват в плановите си за 2025 г. ръст на **възнагражденията**.

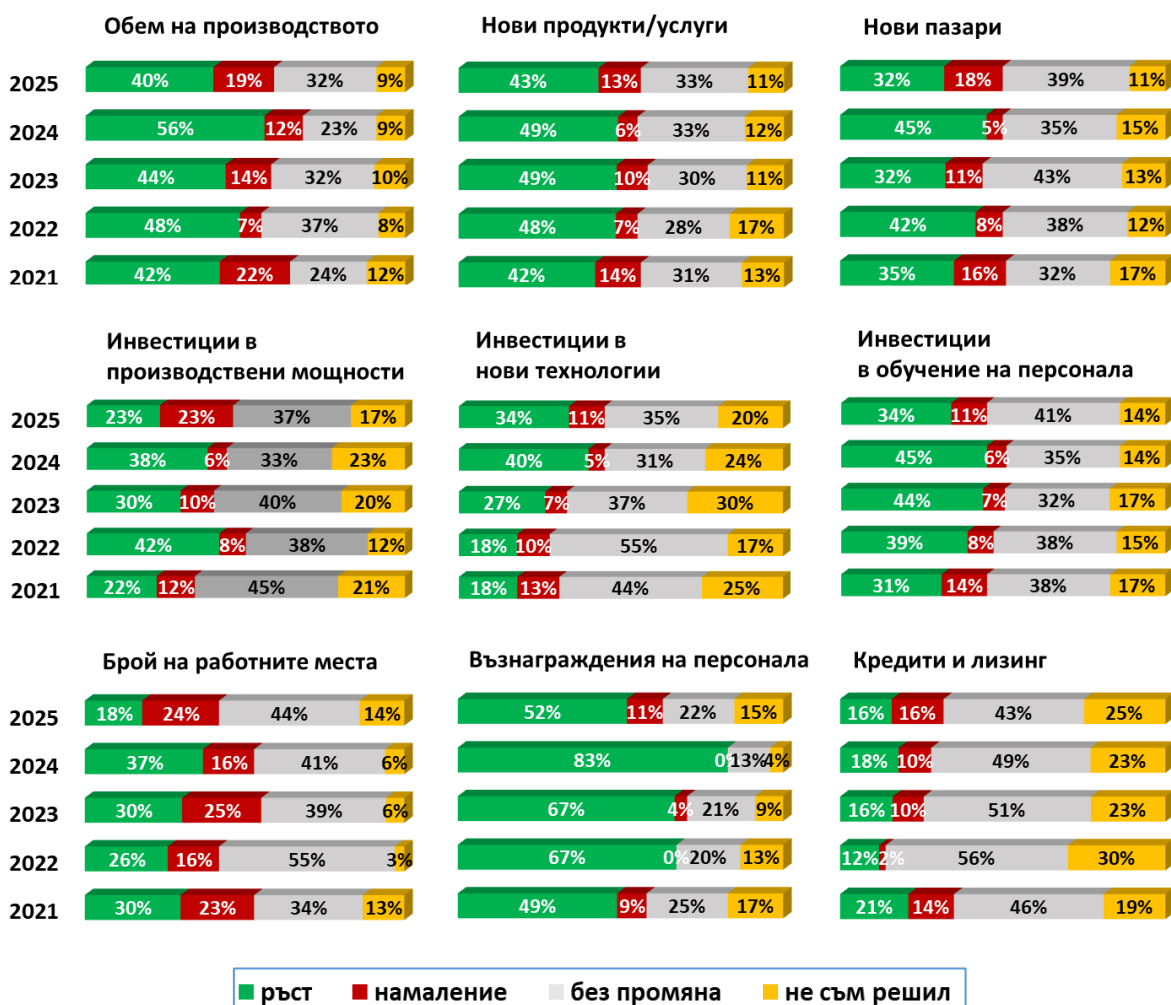
В отговор на икономическата криза, около 40-43% от анкетираните планират да увеличат обема на производството си, както и гамата от предлагани продукти/услуги, а 37% от участниците в проучването ще търсят нови пазари.

Спрямо миналата година намалява процентът на **планиращите да инвестират** в нови мощности (23%) и/или нови технологии (34%).

Сред приоритетите на 34% от анкетирането са инвестициите в развитие/обучение на персонала, а само 18% възнамеряват да открият нови работни места (за сравнение, през миналата година 37% са имали такива планове).

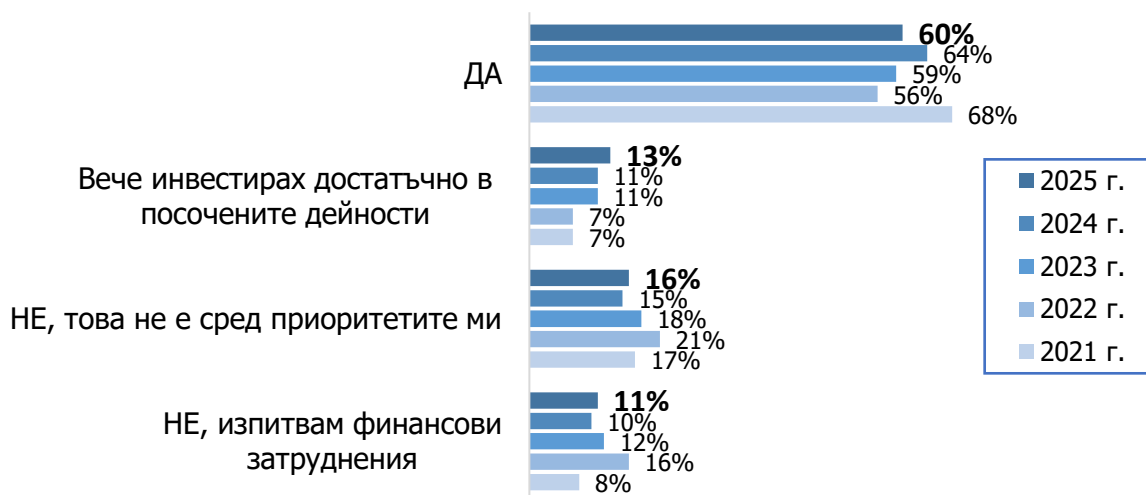
По отношение на източниците на финансиране прави впечатление, че намаляват желаещите да ползват нови **кредити и лизинг**.

Какви са намеренията Ви за развитие през следващата година?

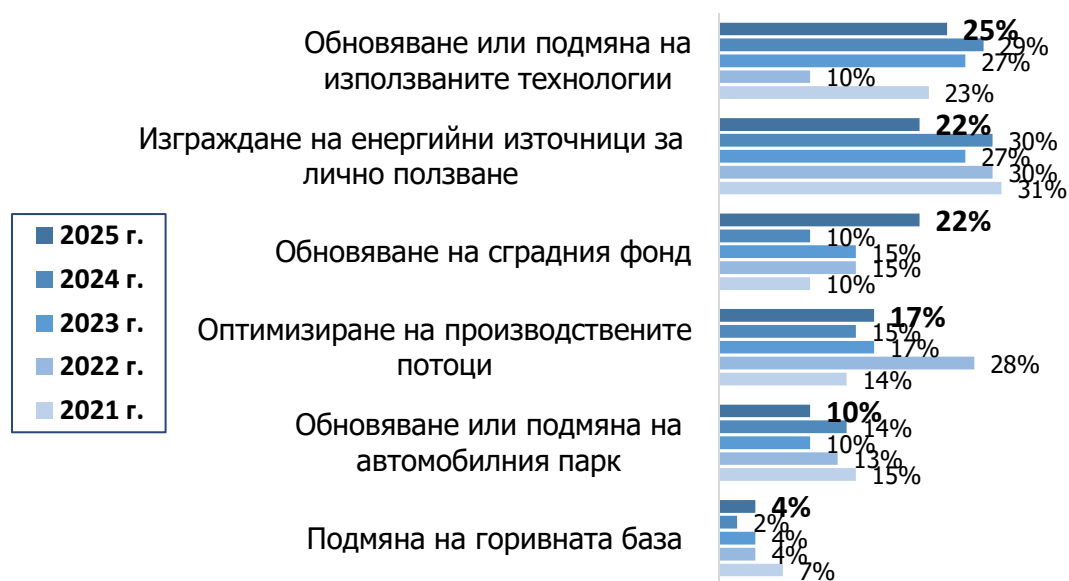
Високите енергийни цени принуждават бизнеса да търси начини за повишаване на **енергийната ефективност** на компаниите – 60% от анкетираните имат такива планове, 13% вече са инвестирали в тази посока. 16% не си поставят подобни приоритети, а 11% се въздържат от такива планове, поради липса на финансов ресурс.

Планирате ли да инвестирате в мерки за енергийна ефективност?

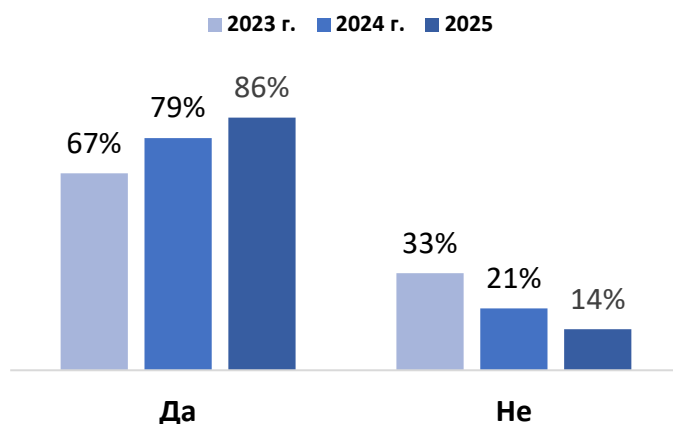
Преобладаващата част (25%) от възнамеряващите да инвестират в енергийна ефективност планира обновяване или подмяна на използваните технологии, 22% планират изграждане на енергийни източници за собствени нужди, а други 22% възнамеряват да инвестират в обновяване на сградния фонд. Към оптимизация на производствените процеси са се насочили 17% от участниците в проучването. Обновяване на автомобилния парк обмислят 10% от анкетираните, а подмяна на горивната база – 4%.

В коя от тези мерки планирате да инвестирате?*

Увеличава се делът на работодателите, които планират да инвестират в **обучения на персонала**.

Планирате ли да инвестирате в обучения на персонала?

Преобладаващо интересът на работодателите е насочен към развитие на специфични умения за конкретното работно място (59%), както и към умения в областта на оптимизацията на производствените процеси (23%). В ТОП-3 попадат и обученията по здравословни и безопасни условия на труд (20%), непосредствено следвани от обученията за т.нар. меки умения (19%).

32% от работодателите планират да повишат компетенциите на работниците си в областта на информационните технологии - 19% за базово и 13% за по-високо ниво.

Расте и интересът към обучения в областта на кръговата икономика и екологията (7%), както и към ESG (6%).

В какъв тип обучения на персонала планирате да инвестирате?*

* Само отговорилите, че планират да инвестират в обучения.
** Анкетираните са давали по повече от един отговор

Оценките за 2025 г.

Участниците в анкетата дават преобладаващо негативна оценка и на състоянието на бизнес климата, и на състоянието на собствените си фирми.

Песимизмът сред българския бизнес през 2025 г. е породен от съвкупността на външни шокове (международната геополитическа обстановка, продължаващата война в Украйна, енергийната криза), техният последващ ефект, висока инфлация и производствени разходи, забавящо се търсене, продължителна политическа нестабилност и други вътрешни проблеми като недостиг на кадри и тежка администрация. Тези фактори действат едновременно и усилват усещането за несигурност, което кара предприятията да ограничават очакванията си и да се фокусират върху оцеляването, вместо върху растежа, и то наред с процеса на преминаване към нова валута от 1 януари 2026 г.

След поредицата кризи (COVID-19, ръст на цените на енергоносителите, война в Украйна) вече се наблюдава и забавяне на глобалния икономически растеж, като огромна част от българските предприятия очакват собствените им резултати да се влошат заради отслабването на световната икономика.

Песимистичните нагласи се подхранват и от прогнозите за свиване на продажките и търсенето, както вътрешно, така и външно.

Вътрешнополитическата обстановка също има силен негативен ефект върху бизнес климата.

Липсата на устойчиво управление и реформи засилва несигурността и прави дългосрочното планиране трудно. Представителите на бизнеса отбелязват и дефицит на партньорство между бизнеса и държавните институции, като доверието в изпълнителната, законодателната и съдебната власт е почти нулево.

Продължава и недостигът на работна ръка, както и регулаторните пречки. Предприятията продължават се оплакват и от корупция в администрацията. Несигурността около държавната политика също допринася за песимизма.

Прогнозите за 2026 г.

Традиционно, между 30 и 40 процента от участниците в годишните анкети на БСК са оптимисти за бъдещето на икономиката. Най-нисък е бил процентът на оптимистите през 2011 г. (13%) и през 2020 г. (11%) – в първия случай след финансовата криза от 2009-2010 г., а във втория – заради ковид кризата. Това са именно годините, в които е имало най-много песимисти – 71% през 2011 и 70% през 2020 г.

След отшумяването на ковид кризата, през 2021 г. традиционният оптимизъм се завърна за кратко, но той бързо беше попарен от реалността. В тазгодишното проучване отново преобладават песимистите (66%).

Рисковете пред развитието на българската икономика мнозинството от анкетиранияте виждат в очакван ръст на цените и инфлацията, фискалната и регулаторна тежест, и непрекъснато покачващата се цена на труда. Притесненията у бизнеса се коренят основно в продължаващите (и с необозрим във времето край) международни и национални кризи и политическите турбуленции, които водят след себе си нестабилност и неяснота, невъзможност за прогнозируемост и планиране.

Пречките

Като най-големи пречки пред бизнеса анкетираните посочват липсата на работна ръка, бюрокрацията, регулаторната тежест, често променящата се нормативна уредба и корупцията. Като сериозен проблем се очертава и неефективната съдебна система.

За преобладаващата част от анкетираните високите цени на суровините, материалите и енергийните ресурси, както и неконтролируемият и необоснован ръст на доходите създават сериозни проблеми, което ги принуждава да увеличават крайните цени на продукцията си и да съкращават разходи (основно инвестиции).

Плановете

Очакванията за покачване на цените и, по-конкретно – на цената на труда, кара повечето работодатели да включват в плановете си за 2025 г. ръст на възнагражденията. Плановете за увеличение на минималната работна заплата в най-голяма степен се отразяват върху инфлационните процеси – повечето работодатели възнамеряват да калкулира този допълнителен разход към цените на стоките и услугите.

В отговор на икономическата криза, около 40-43% от анкетираните планират да увеличат обема на производството си, както и гамата от предлагани продукти/услуги, а всеки трети ще търси нови пазари.

Сред приоритетите на бизнеса за 2026 г. са инвестициите в развитие/обучение на персонала, както и инвестициите в енергоспестяващи технологии и дигитализация на производството.

В заключение...

В условията на неясни перспективи, бизнесът запазва висока степен на пессимизъм, затова очакванията и плановете му за бъдещето са твърде предпазливи и подчинени на прагматизма.

Трябва да се отчете, че анкетата е проведена в периода на обсъждане на варианта на държавен бюджет, за който Българската стопанска камара (БСК) също предупреди, че залага мерки, които могат да породят нов инфлационен натиск и рискове за финансовата стабилност.